

Wpływ diety na zachowania psów i kotów

Od komfortu trawiennego do osi jelita - mózg.

Monika Sankowska

Dogs Plate

Główna teza:

Dieta nie jest samodzielną terapią behawioralną

Może jednak zmieniać biologiczne warunki, w których zachowanie się pojawia

Zachowanie nie dzieje się „poza ciałem”. Pies lub kot z bólem, nudnościami, świądem, głodem albo przewlekłym dyskomfortem będzie funkcjonował inaczej niż zwierzę stabilne i komfortowe.

komfort

sytość

mikrobiota

ból

stan zapalny

regeneracja

Zachowanie wynika z wielu czynników:

Komfort trawienny: najczęściej niedoszacowany element

niepokój po posiłku, szukanie miejsca, trudność w odpoczynku
mlaskanie, odbijanie, przełykanie śliny, jedzenie trawy
gazy, przelewania, luźny kał, zaparcia, wymioty
wybiórczość, nagła zmiana apetytu, awersja do karmy

Dyskomfort nie musi dawać spektakularnych objawów. Czasem zachowanie jest pierwszym sygnałem, że przewód pokarmowy nie funkcjonuje stabilnie.

psy częściej: pobudzenie, drażliwość, szukanie jedzenia

koty częściej: wycofanie, wybiórczość, unikanie kontaktu

Objawy z ciała mogą wyglądać jak problem zachowania

BÓL

niższy próg reakcji

unikanie dotyku

NUDNOŚCI

większa drażliwość

zmiana apetytu

ŚWIĄD

gorszy sen

zachowania zastępcze

GŁÓD

trudność wyciszenia

Czy problem zachowania nasila się równolegle z objawami trawiennymi, skórными lub bólowymi?

Oś jelita - mózg: mechanizm, nie modne hasło

dieta

jelito
+ bariera

mikrobiota

metabolity
+ odporność

układ
nerwowy

zachowanie

Komunikacja odbywa się przez wiele szlaków: nerw błędny, cytokiny, metabolity bakteryjne, krótkołańcuchowe kwasy tłuszczowe, metabolizm tryptofanu, oś HPA i integralność bariery jelitowej.

Precyzyjniej: mikrobiota i stan jelit mogą modulować środowisko biologiczne, w którym działa układ nerwowy.

Mikrobiota jako mediator między dietą a organizmem

uczestniczy w trawieniu i fermentacji składników pokarmowych
produkuje metabolity wpływające na komórki gospodarza
wspiera barierę jelitową i konkurencję z patogenami
moduluje odpowiedź immunologiczną
jest wrażliwa na dietę, choroby, antybiotyki i stres

Dieta jest jednym z najbardziej powtarzalnych bodźców modulujących mikrobiotę: zwierzę je codziennie, często ten sam typ pokarmu przez miesiące lub lata.

Nie chodzi o „probiotyki dla każdego”, tylko o stabilizację całego systemu: strawność, tolerancję, włókno, tłuszcz, białko i rytm karmienia.

Przewlekłe obciążenie jelitowe może obniżać próg regulacji

dysbioza

stan zapalny

bariera jelitowa

zaburzenia trawienia

zmiana profilu metabolitów

większa aktywacja immunologiczna

większa przepuszczalność i reaktywność

gorsza tolerancja pokarmu

Wniosek praktyczny: przy problemach behawioralnych objawy jelitowe nie są „poboczne”.
Mogą podtrzymywać biologiczne tło napięcia.

Sytość, głód i frustracja pokarmowa

Ile kalorii?

Jaka objętość?

Ile włókna?

Ile przekąsek?

żebranie i pobudzenie w kuchni
kradzież jedzenia, szukanie resztek na spacerach
frustracja podczas redukcji masy ciała
trudność w odpoczynku po posiłku lub między posiłkami

**Nie wystarczy odmierzyć kalorie.
Znaczenie ma forma ich podania:
objętość, rytm, tempo jedzenia, włókno
i przewidywalność karmienia.**

Stabilność rytmu karmienia ma znaczenie

liczba posiłków

odstęp

tempo jedzenia

aktywność

odpoczynek

Psy: długie przerwy i bardzo kaloryczne, mało objętościowe porcje mogą nasilać frustrację pokarmową.

Koty: małe częste posiłki, bezpieczeństwo miejsca karmienia i tekstura bywają kluczowe dla apetytu.

Składniki odżywcze a układ nerwowy

**białko
+ strawność**

**tryptofan
+ tyrozyna**

omega-3

witaminy B

minerały

energia

Tryptofan jest interesujący jako prekursor serotoniny, ale jego efekt zależy od całego kontekstu metabolicznego: podaży białka, konkurencji aminokwasów, stanu zapalnego, energii i mikrobioty.

Dieta niedoborowa, monotonna lub źle tolerowana może pogarszać ogólne funkcjonowanie; pojedynczy składnik rzadko rozwiązuje problem systemowy.

Diety eliminacyjne i bardzo ograniczone: użyteczne, ale nie pozbawione wad

świetne jako narzędzie diagnostyczne i terapeutyczne
problem zaczyna się, gdy trwają miesiącami bez kontroli bilansu
ryzyko: niedobory mikroelementów, zaburzony Ca:P, niedobory
witamin, nieoptymalny profil tłuszczu
u pacjentów przewlekłych trzeba szukać kompromisu

**„On tylko to toleruje” nie kończy
pracy dietetycznej. To początek
szukania najbezpieczniejszego
bilansu w bardzo wąskim polu
manewru.**

Koty: wybiórczość jako informacja kliniczna

wybiórczość

odchodzenie od miski

zmiana tekstury

mniej porcje

U kota „grymaszenie” może oznaczać preferencję, ale może też wynikać z nudności, bólu jamy ustnej, zaparc, refluku, choroby przewlekłej, stresu lub awersji pokarmowej.

nie pytamy tylko: czy karma smakuje?

pytamy: jak kot je, gdzie je, co robi po posiłku i kiedy zmienił zachowanie

Pytania, które powinny paść przy ocenie zachowania

apetyt i tempo jedzenia

kał, wymioty, refluks

świąd, uszy, skóra

ból i reakcja na dotyk

kalorie i przekąski

zmiany diety

suplementy

zachowanie po posiłku

Te pytania pozwalają zobaczyć, czy zachowanie może mieć związek z głodem, nudnościami, bólem, nietolerancją, świądem, chaotycznym karmieniem lub przewlekłym dyskomfortem.

Czego dieta nie zrobi?

nie zastąpi diagnostyki i leczenia bólu
nie zastąpi terapii behawioralnej ani modyfikacji środowiska
nie rozwiąże agresji, lęku separacyjnego czy silnej reaktywności
jako jedyne narzędzie
nie powinna być komunikowana jako „karma na zachowanie”

**Może natomiast zmniejszyć
obciążenie organizmu i poprawić
warunki, w których prowadzimy
leczenie, terapię i pracę z
opiekunem.**

Najważniejszy wniosek:

Nie każde zachowanie jest problemem dietetycznym.

Ale w wielu przypadkach dieta jest elementem, którego nie wolno pominąć.

komfort

sytość

trawienie

regeneracja

stabilność

dobrostan

Miska nie działa w izolacji. Jest częścią większego systemu, a zachowanie zwierzęcia jest jednym z efektów pracy tego systemu.

Bibliografia: oś jelita–mózg, mikrobiota, zachowanie

- Sacoor C. i wsp. (2024). Gut-Brain Axis Impact on Canine Anxiety Disorders. *Animals*, 14(2), 315.
- Kiełbik P. i wsp. (2024). The Relationship between Canine Behavioral Disorders and Gut Microbiota. *Animals*, 14(14), 2048.
- Pilla R., Suchodolski J.S. (2020). The Role of the Canine Gut Microbiome and Metabolome in Health and Gastrointestinal Disease. *Frontiers in Veterinary Science*, 6, 498.
- Suchodolski J.S. (2021). Analysis of the gut microbiome in dogs and cats. *Veterinary Clinical Pathology*, 50 Suppl 1, 6–17.
- Koyasu H. i wsp. (2022). Correlations between behavior and hormone concentrations or gut microbiome in domestic cats living in a group. *PLOS ONE*, 17(7), e0269589.
- DeNapoli J.S. i wsp. (2000). Effect of dietary protein content and tryptophan supplementation on dominance aggression, territorial aggression, and hyperactivity in dogs. *JAVMA*, 217(4), 504–508.
- Templeman J.R. i wsp. (2018). The effect of graded concentrations of dietary tryptophan on canine behaviour. *Canadian Journal of Veterinary Research*, 82(4), 294–305.
- Sofyan L. i wsp. (2024). In adult dogs is supplementary tryptophan in the diet effective in reducing stress-related behaviours? *Veterinary Evidence*, 9(4).
- WSAVA Global Nutrition Committee. Global Nutrition Guidelines.
- FEDIAF. Nutritional Guidelines for Complete and Complementary Pet Food for Cats and Dogs.
- AAHA (2022). Pain Management Guidelines for Dogs and Cats. AAHA/JSAP.

Dziękuję za uwagę!

Zapraszamy do kontaktu.

Monika Sankowska
Dogs Plate sp. z o.o.
monika@dogsplate.com
www.dogsplate.com

